

6 Vzhůru do dolů

Po staletí dolovali lidé z kopců a svahů vzácné rudy a podle této úmorné a nebezpečné dřiny dali svým horám jméno Krušné. Protože krušit znamenalo drtit, rozrušovat horniny, ze kterých tak získávali stříbro, cín, měď a další nerostné bohatství. Se zvoláním „Zdař Bůh!“, jak se kdysi horníci zdravili, si pojďme jejich příběhy a historii připomenout ve štolách, které se dochovaly dodnes. A nebo si můžete vyrobit vlastní čokoládu v Krásné Lípě, či vyrazit za mořskými tvory do Děčína.

Bohatou hornickou minulost Krušných hor dnes připomíná spousta důlních děl. Některé z nich jsou přístupné veřejnosti a v úzkých štolách s všudypřítomnou vodou se dají zažít leccjaká dobrodružství.

Proč jet?

- Čokoládová dílna v Krásné Lípě
- Štoly Krušných hor a jejich tajemství
- Cesta Rajskými ostrovy v Děčíně

Vesnička Mikulov nedaleko Teplic byla po staletí známá kvůli těžbě stříbra, ostatně zkřížené hornické kladívko a mlátek má i ve znaku. V dobách největší slávy bylo v okolí na pět set důlních děl a dnes si tuhle historii můžeme oživit návštěvou štoly Lehnschafter, která je jedna z nejstarších a nejrozsáhlejších.

U Mikulova se těžilo snad už ve 13. století a horníci odsud odešli v polovině 19. století po prudkém poklesu ceny stříbra. Než se vydáte v jejich stopách, vezměte si teplé oblečení, které si můžete ušpinit, a pevné boty. To není jen dobrá rada, ale nutnost. Nad vchodem do štoly uvidíte také vytesaný hornický symbol zkříženého náčiní. Má co do činění s tím, že řada chodeb byla vytesaná ručně s pomocí kladívka a mlátku. Díky tomu jsou chodby v nejstarší, nezřídka vysoké jen 1,2 metru a široké půl metru, nic pro méně zdatné, ani pro ty, kterým se ježí chlupy jen při pomýšlení na stísněné prostory. Také děti do pěti let nemají vstup povolený. Zato milovníci dobrodružství si tu užijí dosyta, stejně jako dospívající dorost, který leckdy bývá těžké zaujmout. Na výběr je ze tří různě obtížných tras, pod zemí tak můžete strávit jednu až dvě hodiny. A komu by to nestačilo, může si předem domluvit individuální prohlídku. Štoly ve dvaceti patrech sahají do hloubky přes dvě stě metrů a celkem mají chodby 13 kilometrů, pro veřejnost je ale zpřístupněna jen část o délce kilometr a půl. Uvidíte středověké schodiště, také prádlo, ve kterém se třídila cenná ruda od hlušiny, všudypřítomnou vodu, která místy vytváří krasové jevy. A při pohledech do hloubení a vysokých dobyvek se o vás bude pokoušet závrať.

PO STOPÁCH CÍNU

Snad už v době bronzové tu první osídlenci získávali ze země cín a staří Slované měli dát místu název. Horský svah jim připadal mohutný, po jejich „krupý“ a z toho vznikla dnešní Krupka. Jisté je, že cín získávali horníci nejprve rýžováním a v 15. století začali s hlubinnou těžbou. Dnes tuhle éru připomíná **štola Starý Martin**, která začíná severně od Krupky. Při prohlídce urazíte podzemím jeden kilometr, uvidíte ukázky ražení historických štol a vyztužování prostor, nejdelší cínovou žílu Lukáš či znaky všech hornických měst u nás. Zdejší atrakcí je Pramen štěstí, který přinese úspěch tomu, kdo se z něj napije. Celá prohlídka zabere tři čtvrtě hodiny, je vhodná pro děti od šesti let a nezapomeňte se na ni teple obléct.

Foto: Pavel Chaloupka (4*)

SVĚTOVÁ PEVNOST

„Zemi k obraně, matce ke cti“ jsou slova, která císař Josef II. pronesl 10. října roku 1780 při pokládání základního kamene pevnosti u soutoku Labe a Ohře a dal jí jméno **Terezín**. Každý rok stavba spolykala 20 milionů cihel a po deseti letech vzniklo mistrovské dílo bastionového opevnění. Pevnost nikdy nebyla dobyta, Prusové ji raději obešli, a proto ji dnes můžeme obdivovat v nádherně dochovaném stavu. Málokdy přinesou

Foto: kudyznudy.cz

povodně něco dobrého, zde však po velké vodě v roce 2013 však padlo rozhodnutí o důkladné obnově Terezína. Díky tomu vzniklo v budově Retranchement 5 **informační centrum s muzeem**, kde začínají prohlídky pevnosti, včetně jejího podzemí. Při dokončení měřily chodby kolem 30 kilometrů, ale nemusíte se bát, že byste se tu ztratili. Jen tu možná potkáte terezínské duha Hanse Kryta, která hledá svou milovanou Rebeku. V muzejních expozicích se seznámíte nejen se vznikem pevnosti, ale také s tím, jak se v ní žilo v dobách, kdy tu spolu sloužilo 6 tisíc vojáků.

Kde se dozvíte více:

www.stolamikulov.cz, www.krupka-mesto.cz, www.terezin.cz

ÚSTECKÝ KRAJ

Čokoládové tvoření

Mléčná, hořká, bílá, s oříšky nebo máte raději horkou v kalíšku na pití? Čokoládu mají rádi lidé po celém světě a u dětí to platí snad stoprocentně. V Krásné Lípě na Děčínsku se můžete dívat, jak se vyrábí, a u toho klidně ukusovat z tabulky nebo si sami čokoládu vyrobit. Výlet si spojte s návštěvou interaktivní výstavy v Domě Českého Švýcarska nebo zajděte v Děčíně na prohlídku Rajských ostrovů s největším akváriem v celém kraji.

Šluknovský výběžek tvoří nejsevernější cíp Česka a v něm najdete Krásnou Lípou, která už podle názvu slibuje estetický zážitek. Stojí za návštěvu také ve chvílích, kdy se božové hromy a blesků začnou zlobit. V tu chvíli zamířte na Křínické náměstí, kde stojí výstavní budova a v ní sídlí **Dům Českého Švýcarska**. Ve dvou patrech představuje zdejší kouzelnou krajinu pomocí interaktivních exponátů, s nimiž si vyzkoušíte větrný mlýn, objevíte lososí cestu, budete bloudit labyrintem a zažijete virtuální let horkovzdušným balónem nad celým Českosaským Švýcarskem. V panoramatické projekci Krajina zrozená z písku a moře se poučíte o původu zdejších skal a nenechte si ujít ani promítání dokumentu o tajích Českého Švýcarska.

VYROBTE SI POCHOUTKU

Až se nasýtíte přírodních krás a vyjdete ven, zkuste nasát vzduch nosem. Pokud ucítíte důvěrně známou vůni a v ústech se vám začnou sbíhat sliny, nechte se vést a běžte, kam vás smysly

Foto: MANA čokoládovna

Foto: MANA čokoládovna

potáhnou. Jen pár kroků odtud je totiž **čokoládovna Mana**, stačí jen vstoupit a můžete sledovat, jak se zde oblíbená pochoutka vyrábí, a také si rovnou ručně dělané bonbony či horkou čokoládu koupit. Ještě lepší ale bude zamířit do sousední dílny, kde si sami vyrobíte pamlsky. A bude jen na vaší kreativitu, zda si do formy

odlijete vlastní tabulku čokolády a jak si ji ozdobíte. Návštěvou navíc pomůžete dobré věci, protože Mana zaměstnává lidi se zdravotním postižením. Otevřeno je každý den včetně neděle, před návštěvou dílny se raději objednejte předem.

PUTOVÁNÍ RAJSKÝMI OSTROVY

Cestu do hlubin exotických moří můžete zažít v Děčíně. **Expozice Rajske ostrovy** sídlí v nenápadném domě v centru města a provozuje ji zdejší zoologická zahrada. Když z ulice

Foto: ZOO Děčín (3x)

vstoupíte dovnitř, spatříte trup staré dřevěné lodě, která vás vezme za prohlídkou korálového ostrova i s jejich obyvateli včetně klauna očkateho známého z animovaného filmu Hledá se Nemo. V prvním patře je expozice obojživelníků s leguány a želvami, o etáž výš pak fauna ostrovů jihovýchodní Asie a tropického pralesa s krajtou tygrovitou a také Noční zoo s opičkou outlonem malým. Ve třetím poschodí na vás čekají chameleoni, sklípkaní a další obyvatelé polopouští a karibské oblasti. Rajske ostrovy můžete navštívit samostatně nebo společně s prohlídkou celé Zoo Děčín, pak zaplatíte jen dražší z obou vstupenek.

NA ZÁMEK ZA VLÁČKY

Na zámku v **Trmčích** nedaleko Ústí nad Labem mají kastelána, který se poněkud vymyká představě o této profesi. Zálibou Jana Součka jsou totiž **modely vláčků**, kterou přetavil do stálé **expozice** v několika místnostech, která čítá 200 lokomotiv a 800 vagónů. U nejmenších je velmi oblíbená americká mašinka Big Boy, která při jízdě hučí a kouří. „Uvidíte u nás modely všech velikostí a šest kolejišť v provozu. Otevřeno máme ve středu ve 13 a 15 hodin a v neděli ještě navíc i v 10 hodin. S větší skupinou se můžeme domluvit na prohlídce i mimo návštěvní dny, tak se přijďte podívat,“ zve kastelán Jan Souček.

Kde se dozvíte více: www.ceskesvycarsko.cz, www.cokokramek.cz, www.zoodecin.cz, www.mestotrmice.cz

Co ještě navštívit:

■ V Ústí nad Labem se můžete nechat kabinovou lanovkou vyvézt na **VĚTRUŠÍ**, kde je kromě rozhledny a restaurace také nevelké zrcadlové bludiště. Tvoří ho celkem 26 zrcadel, z toho dvanáct jich je pokřivených tak, že se před nimi budete prohýbat smíchy.

■ V opravené budově bývalé fary v Krupce sídlí celoročně přístupné **HASIČSKÉ MUZEUM**. Najdete tu historické stříkačky, výstavu přileb, výstroje i výzbroje.

■ V Teplicích je pro děti všeho věku velká **HERNA CIRKUS PARK**, která kromě prolézaček, nafukovacích hraček a trampolín nabízí i atrakce využívající virtuální realitu či 5D kino. Nechybí tu však ani oddělený koutek pro nejmenší do tří let nebo dětský vláček.

■ Velké vnitřní herny najdete i v Mostě, kde je **JUNGLE ARENA** nebo **PAMPALANIE** v Ústí nad Labem.

■ Možností koupání je v Ústeckém kraji řada, příjemné prostředí najdete v **AQUAPARKU DĚČÍN** a pěkný vodní svět v **AQUACENTRU V TEPLICÍCH**.

Kde si pochutnáte

Hajja Caffé Děčín

Sofijská 2/3, Děčín

V zajímavých prostorách starobylého pivovaru v Děčíně najdete kavárnu Hajja Caffé, kde si kávu ladíte ve vlastní pražírně. A k ní si můžete dát třeba vyhlášené teplé vafle s lesními plody, dezert, palačinku nebo některý z vynikajících zmrzlinových pohárů. Pro děti je tu koutek na hraní.

